

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar på Regler om privata sjukvårdsförsäkringar inom den offentligt finansierade hälso- och sjukvården (Ds 2022:15)

Almega har fått möjlighet att svara på remissen angående promemorian *Regler om privata sjukvårdsförsäkringar inom den offentligt finansierade hälso- och sjukvården* (Ds 2022:15). Nedan är vårt svar.

Övergripande kommentarer

En första övergripande kommentar handlar om konstaterandet i skrivelsens sammanfattning: "Målet för svensk hälso- och sjukvård är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen." (sid 7)

Detta är visserligen i enlighet med första meningen i 3 kap.1§ i Hälso- och sjukvårdslagen, som under rubriken *Bestämmelser för all hälso- och sjukvård* lyder: "Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen."

Vi vill ändå lyfta fram det problematiska med skrivelsens formuleringar. För är det verkligen upp till lagstiftaren att avgöra vad målet är med all hälso- och sjukvård som bedrivs i Sverige? I ett senare avsnitt konstaterar skrivelsen att "[m]ålen med hälso- och sjukvården gäller dock för all hälso- och sjukvårdsverksamhet." (sid 21) Gäller målen alltså även sådan vård som utförs av en privat vårdgivare och finansieras av privata medel? Skrivelsen konstaterar själv att det förekommer sådan vård i Sverige. (sid 43–44) Kan man inte tänka sig att det bedrivs sjukvård i Sverige som inte bidrar till denna måluppfyllelse? Privat finansierad estetisk kirurgi, exempelvis, som utförs av en privat läkare, bidrar inte nödvändigtvis till god hälsa eller vård på lika villkor.

Meningen borde i stället formuleras som "Målet för svensk hälso- och sjukvårdspolitik är..." eller som "Målet med den *offentligt finansierade och politiskt styrda* hälso- och sjukvården..."

En andra övergripande kommentar är att promemorian är förvånansvärt ideologisk. Den konstateras exempelvis att dess förslag kommer att leda till att patienters valfrihet minskar. Detta avfärdas sedan med följande formulering: "Människovärdesprincipen och behovs-solidaritetsprincipen väger dock tyngre än rätten att välja vård och vårdgivare." (sid 48) Denna avvägning motiveras dock inte, utan är ett rent ideologiskt ställningstagande.

Ytterligare ett exempel är formuleringen: "Det är angeläget att hälso- och sjukvårdens målbestämmelser om att vård ska ges på lika villkor för hela befolkningen och att den som har det största behovet av vård också ska ges företräde till vården, upprätthålls." (sid 63) Varför detta är angeläget förklaras dock inte närmre, utan det är ett rent ideologiskt ställningstagande.

En tredje övergripande kommentar handlar om att skrivelsen innehåller ett antal exempel på ett språkbruk som får anses avvika från gängse normer. Ett sådant uttryck är "samhällets resurser" (sid 20, 44.) Begreppet "samhällets resurser" betyder vanligtvis, enligt gängse nationalekonomisk terminologi, de resurser som finns i ett samhälle i betydelsen ett land eller en stat, vare sig dessa resurser kontrolleras av offentlig sektor,

privata företag eller privatpersoner. Samhällets samlade resurser brukar mätas som BNP. I skrivelsen används begreppet dock, får man anta, i betydelsen "offentlig sektors resurser". Samhället är dock, vilket torde vara bekant, större än offentlig sektor. Som statsminister Ulf Kristersson uttryckte det i regeringsförklaringen 2022: "Våra fyra partier vet att samhället är större än staten."

Ytterligare ett exempel är begreppet "välfärdssamhället" (sid 34). Man får anta att det som åsyftas här är generella, skattefinansierade välfärdstjänster. Men definitionen på ett välfärdssamhälle borde snarare vara ett samhälle där invånarna åtnjuter hög välfärd, vilket skulle kunna tolkas som bland annat hög generell inkomstnivå, god utbildning och god hälsa. Det är också de tre faktorer som tillsammans utgör FN:s utvecklingsprogramms index över mänsklig utveckling, *Human Development Index*. De sju länder som rankas högst, i fallande ordning, i detta index är Schweiz, Norge, Island, Hong Kong, Australien, Danmark och Sverige. Det finns alltså länder – välfärdssamhällen – med bättre välfärd än Sverige, trots markant lägre skattetryck och sjukvård som organiseras på ett annorlunda sätt än i Sverige.

Det är mot denna bakgrund man ska läsa promemorians diskussion om risken för att de privata sjukvårdsförsäkringarna minskar både förtroendet för den offentligt finansierade hälso- och sjukvården och viljan att betala skatt, vilket i förlängningen kan undergräva stödet för den offentligt finansierade välfärden i bredare bemärkelse. Men om Sverige blev mer likt Schweiz skulle landet få bättre, inte sämre välfärd.

Resonemanget om vikten av att motarbeta privata sjukvårdsförsäkringar för att upprätthålla stödet för en generell, offentligt finansierad välfärd är också problematiskt ur ett annat perspektiv. Det är väl känt att svensk sjukvård lider av brist på tillgänglighet. Det är ju främst därför det finns privata sjukvårdsförsäkringar. Det innebär att svensk sjukvård organiseras på ett sätt som gör att det uppstår köer, vilket hundratusentals svenskar försöker lösa genom att betala för sjukvård två gånger, en gång via skattsedeln och en gång via försäkringspremien. Det vill politiken sedan försvåra, för annars riskerar dessa invånare att sluta stödja ett system som inte kan leverera vård i tid. Det är inte helt logiskt.

Övrigt

I övrigt vill vi hänvisa till vårt remissvar på *Reglering av privata sjukvårdsförsäkringar - ökad kunskap och kontroll (SOU 2021:80)*, där vi konstaterade bland annat följande:

I en enkät till ett representativt urval av medlemsföretagen som Svenskt Näringsliv genomförde år 2021 angav runt hälften att de tecknar privata sjukvårdsförsäkringar för sina anställda. Den viktigaste orsaken till att företagen tecknar dessa försäkringar är att det bidrar till att förkorta tiden i sjukfrånvaro.¹ För tjänsteföretagen, som Almega representerar, är detta särskilt viktigt eftersom personalen i dessa branscher spelar en större roll för verksamheten än i många andra branscher. Att tillgången till sjukvård förbättras är alltså inte bara till nytta för den enskilde invånare som snabbare får vård, utan även för Sveriges företagsamhet och konkurrenskraft och därmed för den produktion som finansierar den välfärd som den offentligfinansierade sjukvården är en del av.

Till sist vill vi ansluta oss till det remissvar på DS 2022:15 som Vårdföretagarna skickat in.

För Almega

.....
Fredrik Östbom
Chef näringspolitik och opinionsbildning

.....
Fredrik Segerfeldt
Näringspolitisk expert

¹ Svenskt Näringsliv april 2021.

https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/v5tbrx_resultatrapport_sjukvardsforsakring_foretag1pdf_1175284.html/Resultatrapport_Sjukv%25C3%25A5rdsf%25C3%25B6rs%25C3%25A4kring_F%25C3%25B6retag%25B1%25D.pdf